

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

سال اول جنگ تحمیلی

چکیده مطالب مربوط به سال اول جنگ تحمیلی

سرتیپ ۲ سید علی اکبر موسوی قویدل

چاپ اول

هیئت معارف جنگ «شهید سپهبد علی صیاد شیرازی»

تهران تابستان ۱۳۸۴

موسوی قویدل، علی اکبر، ۱۳۵۱ -
سال اول جنگ تحمیلی: چکیده مطالب مربوط به سال اول جنگ
تحمیلی / علی اکبر موسوی قویدل. - تهران: ایران سبز، ۱۳۸۴.
۷۴ ص.؛ نقشه ۱/۵ x ۱۹ س. م.
ISBN 964-7606-22-9 ۴۰۰۰ ریال
فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیفا.
کتابنامه: ص ۶۲ - ۶۳.
نماینده.

۱. جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹ - ۱۳۶۷. الف. عنوان.
DSR ۱۶۰۰ / ۸۴۳ ۹۵۵ / ۱۰۸۴۳

۸۴-۲۵۴۱۶ م

کتابخانه ملی ایران

چاپ اول: ۱۳۸۴

نویسنده: سرآیپ سید علی اکبر موسوی قویدل

طراحی جلد: مهدی محمدی کاشانی

تایپ و صفحه آرایی: کاوه محمودی

چاپ و صحافی و لیتوگرافی: چاپخانه ارتش جمهوری اسلامی ایران

وب سایت: CHAJA@CRESSNET.COM

شمارگان: ۳۰۰۰

ناشر: انتشارات ایران سبز صندوق پستی ۳۶۹۷ - ۱۶۷۶۵

شابک: ۹۶۴-۷۶۰۷-۲۲-۹

مرکز پخش: صندوق پستی ۱۷۱-۱۹۵۶۵ تلفن: ۲۲۴۵۱۳۳۴ نمابر: ۲۲۴۴۰۹۲۶

قیمت: ۴۰۰ تومان

کلیه حقوق اعم از چاپ، تکثیر، نسخه برداری، ترجمه و... متعلق به هیئت معارف
جنگ شهید سپهبد علی صیاد شیرازی است. (نقل مطالب با ذکر مأخذ بلامانع است).

فهرست

پنج شش	معرفی نویسنده
	پیشگفتار
۱	مقدمه
۳	دلایل حمله عراق به ایران
۴	وضعیت ارتش ایران در دوران بازدارندگی
۶	قسمتی از مفاد قرارداد الجزایر
۹	علل کاهش قدرت رزمی ارتش ایران
۹	- جریانهایی قبل از انقلاب اسلامی
۱۲	- حوادث پس از انقلاب اسلامی
۲۱	بررسی اجمالی وضعیت ارتش عراق قبل از تهاجم
۲۳	آغاز بحران و اعلام جنگ توسط سران کشور عراق
۲۶	وضعیت نیروهای دوطرف متخاصم در مناطق عملیاتی (شمال غرب، غرب و جنوب)
۲۸	آغاز تهاجم ارتش عراق به ایران اسلامی
۳۰	وضعیت صحنه‌های نبرد در شش روز اول جنگ
۳۳	وضعیت صحنه‌های نبرد تا تثبیت نیروهای دشمن
۳۹	نتایج عملیات از آغاز تهاجم تا تثبیت نیروهای متجاوز
۴۶	وضعیت صحنه‌های نبرد از تثبیت نیروهای متجاوز تا پایان اولین سال جنگ تحمیلی
۴۶	اقدامات دشمن
۴۸	اقدامات ارتش جمهوری اسلامی ایران
۴۹	- اقدامات نیروی زمینی ارتش
۴۹	- سازماندهی پدافند
۴۹	- افزایش قدرت رزمی
۵۰	- طرح‌ریزی و اجرای عملیات ایزایی و تکه‌های محدود
۵۵	- آماده شدن برای اجرای عملیات آفندی گسترده
۵۹	اقدامات نیروی دریایی ارتش
۶۱	اقدامات نیروی هوایی ارتش

معرفی نویسنده

سرتیپ دوم بازنشسته علی اکبر موسوی قویدل

در سال ۱۳۱۵ در تبریز متولد، تحصیلات ابتدایی و چهار سال از دوره متوسطه را در تبریز و پنجم علمی و ششم ریاضی را در دبیرستان نظام تهران گذراند. در سال ۱۳۳۶ وارد دانشکده افسری و پس از فارغ التحصیلی رسته زرهی را انتخاب و در سالهای ۱۳۳۹، ۱۳۴۸ و ۱۳۵۲ دوره‌های مقدماتی و عالی رسته زرهی و دانشکده فرماندهی و ستاد را طی نمود.

در مشاغل فرماندهی در دسته گروهان، گردان، تیپ و در مشاغل ستادی رئیس رکن سوم (عملیات، آموزش و سازمان) گردان، تیپ و لشکر خدمت کرد. با پیروزی انقلاب اسلامی رئیس ستاد لشکر و با آغاز جنگ تحمیلی جانشین عملیاتی فرمانده لشکر با حضور فعال در صحنه عملیات خوزستان، سپس معاون اطلاعات و عملیات نیروی زمینی ارتش ضمن حفظ شغل سازمانی با حضور مداوم در مناطق عملیاتی از دومین سال جنگ تحمیلی تا سال ۱۳۶۶ در مشاغل زیر انجام وظیفه نمود.

- رئیس رکن سوم قرارگاه مقدم نیروی زمینی ارتش در جنوب و همزمان افسر ارشد عملیات ارتش در قرارگاه مشترک کربلا

- اولین رئیس ستاد قرارگاه عملیاتی خاتم الانبیاء (ص)

در سال ۱۳۶۶ مشاور فرمانده نیروی زمینی ارتش و در اسفند ماه همان سال به افتخار بازنشستگی نائل آمد.

از سال ۱۳۶۷ با دعوت رسمی سپاه پاسداران به مدت ده سال در دانشکده فرماندهی و ستاد ضمن تدریس و انتقال تجربیات جنگی، مدارک آموزشی مورد نیاز دلفوس را تدوین و از سال ۱۳۷۷ همکاری افتخاری با هیئت معارف جنگ شهید سیهید علی صیاد شیرازی را آغاز ضمن تدوین مدارک و تألیف کتب در دانشگاه‌های نظامی ارتش، تجربیات دوران دفاع مقدس را در کلاسها و اردوگاهها به فرماندهان آینده نیروهای زمینی، دریایی، هوایی، ارتش جمهوری اسلامی ایران انتقال می‌دهد. این همکاری کماکان ادامه دارد.

«معارف جنگ» مجموعه‌ای از باز یافته‌ها، ذخایر و دست آوردهای جبهه‌های نبرد حق علیه باطل است که خداوند متعال به پاس فداکاریها، ایثارگریها و برکت خون شهدای والامقام، نصیب رزمندگان اسلام نموده و از سینه‌های جوشان آنها به سینه‌های پاک و تشنه نسل جوان انقلاب اسلامی منتقل می‌گردد.

سازمان افتخاری «هیأت معارف جنگ» که از پاییز سال ۱۳۷۳، با بنیانگذاری امیر سرافراز ارتش اسلام «شهید سپهبد علی صیاد شیرازی» و حمایت‌های مادی و معنوی مقام معظم رهبری و فرماندهی کل قوا، این رسالت مهم را با روحیه متعالی بسیجی برعهده گرفته مفتخر است که با الهام از کلام نورانی خداوند متعال مبنی بر «وَالَّذِينَ جَاءُوا فِينَا لِنَهْدِيَهُمْ صَبَاحًا وَإِنَّ اللَّهَ لَفَعَّ الْمُضْطَرِينَ» با صداقت و تلاش دسته جمعی در این ولادی مقدس گام نهاده و این رسالت افتخار آمیز را که با گرایش «پژوهشی-آموزشی» شکل گرفته است ادامه دهد و در این راه امید به لطف و یاری خدا دارد.

شیوه کار هیأت معارف جنگ در گردآوری تجارب جبهه‌های نبرد بدین ترتیب بوده است که براساس زمان و مکان هر عملیات جمعی از رزمندگان اسلام که در آن عملیات نقش مهمی را برعهده داشته‌اند به منطقه عملیات عزیمت نموده و با یادآوری خاطرات خود در صحنه نبرد و برداشتهای تحریری، صوتی و تصویری، مجموعه‌ای از حقایق و واقعیت‌های تلخ و شیرین را گردآوری نموده و در نهایت بعد از تطبیق آنها با مدارک و اسناد جبهه‌های نبرد در مسیر تدوین قرار می‌دهند.

هیأت معارف جنگ «شهید سپهبد علی صیاد شیرازی»

هر ایرانی به خصوص فرماندهان آتی ارتش جمهوری اسلامی ایران باید بدانند که اسلاف و پیش‌کسوت‌های آنان تحت چه شرایطی و با چه جانفشانی موفق شدند هجوم دشمن بعثی را در سرزمین‌های پهناور و استانهای مرزی دفع و از دسترسی متجاوزین به اهداف از پیش تعیین شده خود جلوگیری نمایند. بدیهی است این مهم زمانی سودمند و اثر گذار است که توسط شاهدان عینی بیان گردد.

ویل دورانت مورخ معاصر در کتاب تاریخ تمدن خود درباره تاریخ و جنگ به دو نکته جالب اشاره می‌کند: درباره تاریخ می‌گوید: «تاریخ سکه‌ای است با دو روی همسان و از این رو پریشان کننده؛ یک روی سکه وقایعی است که به وقوع پیوسته و روی دیگر آن سکه وقایعی است که مورخ آنها را ضبط کرده است.»

در این راستا بیان حقایقی از تاریخ کشور در جریان انقلاب و جنگ تحمیلی توسط مسئولی که در صحنه‌ها حضور فعال داشته برای آینده سازان قدرت دفاعی کشور بدون ایجاد هر گونه شک و تردید ثمربخش و ارزشمند است.

اما در زمینه جنگ می‌گوید: «جنگ یکی از عناصر پایدار تاریخ است و تمدن و دموکراسی از آن چیزی نکاسته است.

جنگ از ازل بوده و تا ابد هم خواهد بود. از ۳۴۲۱ سال اخیر که تاریخ مدون دارد فقط ۲۶۸ سال آن بدون جنگ است؛ پس صلح آرامشی است ناپایدار که تنها با «قبول برتری» و یا «تساوی قدرتها» قابل دوام است. اگر در قرون گذشته فقط دولتها و نظامیان درگیر جنگ بودند متأسفانه در حال حاضر به سبب پیشرفت تکنولوژی و روی کار آمدن جنگ‌افزارهای کشتار جمعی جنگ به میان ملتها هم کشیده شده است. لذا آگاهی از عملکرد رزمندگان این مرز و بوم زمینه‌ای است برای فرماندهان آینده ارتش تا ضمن تلاش در افزایش قدرت رزمی و ایجاد باز دارندگی، از تجربیات حماسه آفرینان دفاع مقدس بهره برداری نمایند.